

УДК 658.15

DOI: 10.31732/2663-2209-2024-76-80-89

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ольга Чумаченко¹, Юрій Стус²

¹Кандидат економічних наук., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Табірна, 30-32, 03113, Україна, e-mail: olgach@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

²Магістрант ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Табірна, 30-32, 03113, Україна, e-mail: StusYO@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9766-8558>

MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE

Olga Chumachenko¹, Yurii Stus²

¹PhD, Associate professor, Associate professor of Economics and Finance Department, KROK University, Kyiv, 30-32 Tabirna st., 03113, Ukraine, e-mail: olgach@krok.edu.ua., ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

²Graduate student, KROK University, Kyiv, 30-32 Tabirna st., 03113, Ukraine, e-mail: StusYO@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9766-8558>

Анотація. У статті ґрунтовно досліджуються ключові аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства, які є основою його ефективного функціонування та розвитку в сучасних економічних умовах. Зокрема, акцентовано увагу на ролі фінансових ресурсів у забезпеченні стабільної діяльності підприємства, його здатності адаптуватися до зовнішніх викликів і змін ринкового середовища. Детально розглядаються основні методи та інструменти управління, які сприяють ефективному плануванню, моніторингу та оптимізації використання фінансових ресурсів. Метою статті було дослідження теоретичних основ формування та використання фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах господарювання. Особлива увага приділяється впровадженню сучасних систем управлінського обліку, що дозволяють здійснювати систематичний аналіз фінансової інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У статті підкреслюється значення фінансового аналізу як інструмента оцінки поточного стану підприємства, виявлення можливих ризиків і резервів для покращення фінансової стійкості. Також обґрунтовано необхідність запровадження інноваційних підходів до управління фінансами, зокрема автоматизації процесів обліку та звітності, що сприяє підвищенню прозорості та оперативності управлінських дій. Суб'єктами управління виступають працівники фінансових підрозділів підприємства, які здійснюють вплив на об'єкт управління. Їхня діяльність охоплює збір, обробку, аналіз, систематизацію, передачу та зберігання інформації, а також розробку і прийняття управлінських рішень шляхом планування, організації, регулювання, координації, аналізу та контролю. Фахівці повинні володіти високим рівнем професійної підготовки та вміння оперативно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі діяльності. Управління фінансовими ресурсами підприємства здійснюється шляхом використання певних методів, на яких ми детально зупиняємося у запропонованій статті. Також у статті наведено практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення управлінських процесів у сфері фінансових ресурсів. Серед них: розробка стратегічних фінансових планів, оптимізація структури капіталу, ефективне управління ліквідністю та мінімізація витрат. Крім того, наголошується на важливості підвищення кваліфікації фінансових менеджерів, їх здатності аналізувати ринкові тренди та застосовувати сучасні фінансові інструменти. Загалом, у роботі розкрито комплексний підхід до управління фінансовими ресурсами, який дозволяє забезпечити стійкість, конкурентоспроможність і довгостроковий розвиток підприємства в умовах сучасної ринкової економіки.

Ключові слова: управління фінансовими ресурсами, підприємство, фінансовий аналіз, планування бюджету, оптимізація витрат, управлінський облік.

Формули: 0; **рис.:** 0; **табл.:** 3, **бібл.:** 16

Abstract. The article thoroughly examines the key aspects of managing an enterprise's financial resources, which serve as the foundation for its efficient functioning and development in modern economic conditions. Particular attention is paid to the role of financial resources in ensuring the stable operation of the enterprise and its ability to adapt to external challenges and changes in the market environment. The article provides a detailed analysis of the main management methods and tools that facilitate effective planning, monitoring, and optimization of financial resource utilization. The purpose of the article was to study the theoretical foundations of the formation and use of the company's financial resources in modern business conditions. Special emphasis is placed on the implementation of modern management accounting systems that enable systematic analysis of financial information for making well-grounded managerial decisions. The article highlights the significance of financial analysis as a tool for assessing the current state of the enterprise, identifying potential risks, and uncovering reserves to enhance financial stability. Furthermore, it

substantiates the necessity of introducing innovative approaches to financial management, particularly the automation of accounting and reporting processes, which contribute to improving the transparency and timeliness of managerial actions. The article also offers practical recommendations aimed at improving management processes in the domain of financial resources. These include the development of strategic financial plans, the optimization of capital structure, effective liquidity management, and cost minimization. Additionally, it underscores the importance of enhancing the qualifications of financial managers, their ability to analyze market trends, and their use of modern financial instruments. Management subjects are employees of the company's financial divisions, who exert influence on the management object. Their activities include the collection, processing, analysis, systematization, transfer and storage of information, as well as the development and adoption of management decisions through planning, organization, regulation, coordination, analysis and control. Specialists must possess a high level of professional training and be able to quickly adapt to changes in the external environment of activity. Management of the company's financial resources is carried out by using certain methods, which we dwell on in detail in the proposed article. Overall, the study presents a comprehensive approach to financial resource management, enabling enterprises to ensure stability, competitiveness, and long-term development in the context of a modern market economy.

Keywords: financial resource management, enterprise, financial analysis, budget planning, cost optimization, management accounting.

Formulas: 0; **fig.:** 0; **tabl.:** 3; **bibl.:** 16

Постановка проблеми. Управління фінансовими ресурсами є критично важливим аспектом для забезпечення стійкого розвитку підприємства. Фінансові ресурси визначають можливості підприємства для реалізації своїх стратегічних цілей, здійснення інвестицій і забезпечення операційної діяльності. Успішне управління фінансовими ресурсами дозволяє забезпечити ефективне використання капіталу, зменшити ризики і підвищити фінансову стабільність організації. Враховуючи актуальність проблеми як з теоретичних підходів, так і з точки зору практичного залучення ресурсів суб'єктами господарювання, значний потік літератури, що присвячена управлінню фінансовими ресурсами, вважаємо за доцільне дослідити теоретичні основи формування та використання фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах господарювання з акцентом уваги на систематизацію підходів різних науковців. Також важливим вбачається визначення практичних аспектів управління фінансовими ресурсами на прикладі великих акціонерних товариств України.

Аналіз останніх джерел і публікацій. На процес формування й використання фінансових ресурсів підприємства впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища. Нечипоренко та Рибалкіна (2023) значну увагу приділяють теоретичним аспектам формування та використання фінансових ресурсів підприємства. У своїх працях вони

зосереджуються на моделі функціонування механізму формування фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах господарювання.

Проте, у процесі формування фінансових ресурсів важливо дотримуватись оптимального співвідношення між джерелами їхнього формування з метою забезпечення належної фінансової стійкості підприємства. Для успішної діяльності підприємства варто раціонально управляти процесом формування фінансових ресурсів. Раціональне управління фінансовими ресурсами підприємства включає такі етапи: виявлення та формулювання проблеми чи задачі управління фінансовими ресурсами підприємства; прийняття виваженого управлінського рішення щодо використання фінансових ресурсів та його реалізація; аналіз результатів прийнятого рішення з погляду можливих способів його модифікації чи зміни, а також урахування його результатів у процесі нагромадження досвіду, який цілком може бути використаний у майбутньому. Система управління формуванням фінансових ресурсів є складовою фінансового механізму підприємства.

Гайбура (2020) у своїх працях узагальнює наукові підходи до трактування сутності фінансових ресурсів підприємств і пропонує їх уточнення. Визначаються особливості формування фінансових ресурсів у достатньому обсязі в умовах

нестабільної економіки. Уточнюються джерела їх формування й напрями використання. Узагальнено, що оцінювання рівня забезпеченості підприємств фінансовими ресурсами, пошук джерел їхнього формування, якісне планування та визначення ефективності використання є актуальними з позиції сприйняття трансформаційних змін й стратегічних управлінських рішень кожним суб'єктом господарювання.

Теоретично обґрунтував класифікацію управління фінансовими ресурсами на підприємстві Герман (2022). Детально досліджується термін «фінансові ресурси», виявлено їх функції. Визначає фактори фінансово-економічного механізму управління підприємством. Охарактеризував різні підходи до класифікацій фінансових ресурсів. У своїх роботах автор зупиняється на етапах управління фінансовими ресурсами на підприємстві та їх вплив на фінансовий стан. Під дедалі серйознішим впливом національної економіки, фінансової та політичної кризи найважливішим фактором для успішного розвитку вітчизняних підприємств у довгостроковій перспективі є фундаментальна мета розвитку та побудова ефективної економічної системи. Створення безперервності, узгодженості та адаптивного механізму управління коштами допомагає компаніям краще адаптуватися до мінливих ринкових умов.

Вибір і впровадження оптимального рішення в управлінні фінансовими ресурсами залежить від його економічної ефективності, тобто результати повинні відповідати понесеним витратам з урахуванням мінімальних ризиків. Якщо управління фінансовими ресурсами розділити на управління підготовкою та управління використанням, то ефективна підготовка полягає в залученні оптимального обсягу фінансових ресурсів для виконання завдання з найменшими витратами. Ефективне використання характеризується виконанням поставлених завдань з мінімальними витратами фінансових ресурсів і мінімальним

ризиком. У той же час отриманий додатковий ефект повинен перевищувати понесені додаткові витрати.

Ромашко та Бариляк (2019) у своїх наукових дослідженнях формулюють власне визначення механізму управління фінансовими ресурсами та розробка концептуальних засад цього механізму. Фундаментальною метою фінансового менеджменту є забезпечення зростання вартості підприємства та створення доданої грошової вартості, що забезпечується ефективним управлінням процесом формування та використання фінансових ресурсів. Саме тому, на думку авторів, новим і важливим у теоретико-методологічному плані є розкриття сутності категорії «механізм управління фінансовими ресурсами підприємства», що розглядається як взаємопов'язана сукупність організаційних та економічних елементів управління формуванням і використанням фінансовими ресурсами, які забезпечуватимуть ефективність діяльності, конкурентоспроможність і фінансову стійкість, умови сталого розвитку не тільки в короткостроковому, а й у довгостроковому періоді.

На аналізі динаміки фінансових результатів підприємств України детально зосереджується Бражник (2023), який розглядає проблеми політики формування та ефективності використання фінансових ресурсів. Обґрунтовує модель механізму забезпечення фінансовими ресурсами підприємств за блоками формування та використання. В його працях наукова полеміка виникає навколо того, чи слід у визначенні виділяти фондову або нефондову форму, окремо вказувати на джерела створення ресурсів, їх цільове призначення тощо. В економічній теорії визначення фінансових ресурсів також подається з огляду на фінансовий менеджмент, що заснований на підходах руху грошових потоків, де фінансові ресурси тлумачать як сукупність грошових надходжень і доходів, що формуються під час заснування підприємства і в процесі його діяльності, а також мобілізованих на фінансовому ринку, призначених для

розвитку виробництва, виконання фінансових зобов'язань, фінансування поточних витрат і створення резервів для забезпечення стійкості в умовах турбулентності економічних систем.

Формування цілей статті. Метою дослідження є аналіз сучасних підходів до управління фінансовими ресурсами підприємства та розробка рекомендацій для їх оптимізації.

Для проведення досліджень було застосовано методи наукової абстракції, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, системний, структурний, функціональний аналіз та інші.

Виклад основного матеріалу.

Управління фінансовими ресурсами є одним із центральних аспектів діяльності підприємства, оскільки від його ефективності залежить фінансова стійкість, конкурентоспроможність та можливості розвитку. Фінансові ресурси забезпечують здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, інвестувати в нові проекти та долати фінансові кризи. В умовах сучасної економіки, яка характеризується динамічними змінами та підвищеними ризиками, особливо важливим є розробка ефективної системи управління фінансовими ресурсами. У зв'язку з цим, дослідження сутності та методів управління фінансовими ресурсами підприємства є актуальним та необхідним.

Фінансові ресурси підприємства відіграють ключову роль у його стабільному функціонуванні та розвитку. Вони забезпечують можливість здійснення виробничої, інвестиційної, соціальної та інших видів діяльності. У науковій літературі існують різні підходи до визначення сутності фінансових ресурсів, кожен з яких підкреслює певні аспекти їхнього формування та використання. У

науковій літературі існує чимало підходів до трактування сутності фінансових ресурсів підприємства [1, с. 57]. Фінансові ресурси підприємства розглядаються як грошові кошти та інші активи, що використовуються для здійснення фінансово-господарської діяльності та досягнення фінансової стійкості.

Основні підходи можна згрупувати за такими аспектами:

1. **Джерела формування.** Деякі автори, зокрема Василюшин С. І. [2, с. 123], вважають, що фінансові ресурси включають сукупність власних, залучених та позикових коштів, які використовуються для забезпечення діяльності підприємства. Це означає, що фінансові ресурси формуються як за рахунок внутрішніх джерел (прибуток, амортизаційні відрахування), так і зовнішніх (кредити, інвестиції, позики).

2. **Використання фінансових ресурсів.** Інші дослідники, наприклад, Гайбура Ю. А. [4, с. 15], акцентують увагу на тому, що фінансові ресурси спрямовуються на фінансування поточної та інвестиційної діяльності підприємства. Вони є інструментом досягнення стратегічних цілей та підтримки економічної стійкості.

3. **Структура.** Деякі автори розглядають фінансові ресурси як сукупність грошових фондів підприємства, які формуються з різних джерел і використовуються для підтримки діяльності та розвитку [6, с. 195]. Сюди входять кошти, призначені для інвестицій, виконання фінансових зобов'язань, утримання персоналу та розвиток інновацій.

У Табл. 1 представлені визначення сутності поняття фінансових ресурсів підприємства.

Таблиця 1

Підходи авторів до визначення сутності поняття «фінансові ресурси підприємства»

Автор	Визначення
Бровко Л. І., Бровко Є. І.	Фінансові ресурси – це грошові кошти, які є в розпорядженні підприємства та використовуються для здійснення фінансово-господарської діяльності, розвитку виробництва, інвестування та погашення зобов'язань.

[1, с. 58]	
Василішин С.І. [2, с. 123]	Фінансові ресурси – це сукупність власних, залучених та позикових коштів підприємства, що використовуються для забезпечення його економічної діяльності, розвитку та фінансової стабільності.
Великих К.О. [3, с. 124]	Фінансові ресурси – це грошові засоби, які утворюються в процесі діяльності підприємства та забезпечують його фінансову стійкість і розвиток.
Гайбура Ю.А. [4, с. 15]	Фінансові ресурси – це кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і використовуються для фінансування поточної та інвестиційної діяльності з метою досягнення стратегічних цілей.
Горбатенко А.А. [6, с. 195]	Фінансові ресурси – це сукупність грошових фондів підприємства, які формуються з різних джерел, зокрема власних, позикових та залучених, і використовуються для підтримки діяльності та розвитку.
Гриценко Л.Л., Деркач Л.С. [7, с. 81]	Фінансові ресурси – це кошти, які знаходяться в розпорядженні підприємства і спрямовуються на фінансування його діяльності, зокрема інвестиційної, виробничої та соціальної сфер.
Пилип'як О.В., Майор О.В. [8, с. 89]	Фінансові ресурси – це сукупність грошових коштів та інших активів підприємства, які можуть бути використані для забезпечення його функціонування та розвитку.
Ромашко О.М. [10, с. 181]	Фінансові ресурси – це грошові засоби підприємства, сформовані з різних джерел, які використовуються для здійснення фінансово-економічної діяльності.
Тітенко З.М., Сукач І.П. [12, с. 12]	Фінансові ресурси – це грошові кошти підприємства, які формуються за рахунок прибутку, амортизації, кредитів, інвестицій та інших джерел, що використовуються для забезпечення його економічної діяльності.

Джерело: побудовано авторами на основі [1-4; 6-8; 10; 12]

Проаналізувавши визначення фінансових ресурсів різними авторами, можна дійти висновку, що дане поняття розглядається як сукупність грошових коштів та інших активів, які підприємство використовує для своєї фінансово-господарської діяльності, розвитку та забезпечення стабільності. Більшість авторів [4, с. 15; 6, с. 195;] акцентують увагу на багатогранності джерел формування фінансових ресурсів, до яких належать власні, залучені та позикові кошти. Також підкреслюється важливість ефективного управління цими ресурсами для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Отже, фінансові ресурси – це основа, яка забезпечує функціонування підприємства, його інвестиційну активність

та економічну стійкість у довгостроковій перспективі.

Структура фінансових ресурсів залежить від специфіки діяльності підприємства, його розміру, галузевої приналежності та фінансової стратегії. Зазвичай виділяють такі основні компоненти фінансових ресурсів: власні кошти – прибуток, амортизаційні відрахування, резервні фонди; залучені кошти – кредити, банківські позики, лізинг, облігації; позикові кошти – кошти, залучені від партнерів, акціонерів, інвесторів [12, с. 31]. Джерела фінансових ресурсів можна поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні джерела формуються за рахунок власного капіталу підприємства, прибутку, амортизаційних відрахувань тощо. Зовнішні джерела включають банківські

кредити, позики, інвестиції, емісію акцій та облігацій [4, с. 15].

У загальній структурі функціонування системи управління фінансами підприємств фінансові ресурси є одним із ключових елементів керованої системи, тобто об'єкта управління, до якого також відносяться джерела фінансування та фінансові відносини. Отже, об'єктом управління є сукупність фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні підприємства. До складових об'єкта управління належать як внутрішні (власні), так і зовнішні (позикові, залучені) джерела фінансування [8, с. 89].

Суб'єктами управління виступають працівники фінансових підрозділів

підприємства, які здійснюють вплив на об'єкт управління. Їхня діяльність охоплює збір, обробку, аналіз, систематизацію, передачу та зберігання інформації, а також розробку і прийняття управлінських рішень шляхом планування, організації, регулювання, координації, аналізу та контролю [3, с. 123]. Фахівці повинні володіти високим рівнем професійної підготовки та вміти оперативно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі діяльності.

Управління фінансовими ресурсами підприємства здійснюється шляхом використання певних методів (Табл. 2).

Таблиця 2

Методи управління фінансовими ресурсами підприємства

Метод	Характеристика	Мета використання
Планування фінансових ресурсів	Процес складання фінансових планів, бюджетів та прогнозів, які визначають потреби підприємства в ресурсах і джерела їх надходження.	Оптимальний розподіл ресурсів, забезпечення фінансової стабільності, досягнення стратегічних цілей.
Аналіз фінансових ресурсів	Оцінка фінансового стану підприємства через аналіз фінансових звітів, коефіцієнтів та інших показників, що дозволяє виявити проблеми та можливості для покращення.	Ідентифікація фінансових ризиків, оцінка ефективності використання ресурсів, прийняття обґрунтованих рішень.
Контроль фінансових ресурсів	Перевірка використання фінансових ресурсів для забезпечення відповідності планам і бюджетам, виявлення відхилень і їх усунення.	Забезпечення дотримання фінансових планів, корекція відхилень, підвищення ефективності управління.
Фінансова стратегія	Розробка довгострокового плану управління фінансовими ресурсами, що включає вибір стратегії фінансування, інвестиційні рішення та оптимізацію структури капіталу.	Забезпечення довгострокової фінансової стабільності, максимізація прибутковості, зниження фінансових ризиків.
Оптимізація структури капіталу	Вибір оптимального співвідношення власного і позикового капіталу для досягнення найкращих фінансових результатів та мінімізації витрат на обслуговування боргу.	Підвищення фінансової стійкості, зниження витрат на обслуговування боргу, покращення фінансових показників.
Управління грошовими потоками	Планування та контроль надходження та витрат грошових коштів, що включає управління дебіторською та кредиторською заборгованостями, ліквідністю і короткостроковими інвестиціями.	Забезпечення безперервності фінансування, підтримка ліквідності, оптимізація грошових потоків.
Диверсифікація фінансування	Розширення джерел фінансування через залучення різних фінансових інструментів і джерел, таких як акціонерний капітал, облігації, кредити, інвестиції.	Зниження залежності від окремих джерел фінансування, підвищення фінансової гнучкості та стійкості.
Управління	Ідентифікація, оцінка та управління ризиками, що	Мінімізація потенційних втрат,

фінансовими ризиками	пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, такими як валютний, процентний, кредитний ризики.	забезпечення фінансової стійкості, захист від негативних фінансових впливів.
Фінансовий моніторинг	Постійний контроль за фінансовими показниками, що дозволяє своєчасно виявляти відхилення від запланованих значень та коригувати фінансові стратегії.	Збереження фінансової стабільності, оперативне реагування на зміни у фінансовій ситуації.
Інвестиційне планування	Аналіз і вибір найвигідніших інвестиційних проєктів, оцінка їх рентабельності та ризиків, планування інвестиційної діяльності.	Забезпечення зростання та розвитку підприємства, максимізація прибутковості інвестицій.

Джерело: побудовано авторами на основі [4, с. 15]

Ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає застосування комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію їх використання та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

До таких заходів можна віднести [8, с. 89]:

– *Оптимізацію структури капіталу.* Досягнення оптимального співвідношення власних і позикових коштів сприяє підвищенню фінансової стійкості та зниженню ризиків.

– *Раціональне використання внутрішніх ресурсів.* Підприємству варто спрямовувати прибуток на розвиток та інновації, що дозволить знизити залежність від зовнішніх джерел фінансування.

– *Диверсифікацію джерел фінансування.* Розширення джерел фінансових ресурсів, зокрема залучення інвестицій та використання різних фінансових інструментів, дозволить забезпечити безперервність фінансових потоків.

– *Систематичний аналіз та контроль.* Регулярний аналіз фінансового стану підприємства допомагає виявляти проблеми в управлінні фінансовими ресурсами та своєчасно вживати заходів щодо їх усунення.

Управління фінансовими ресурсами підприємств на інноваційних засадах має стратегічне значення для розвитку економіки та об'єктивно потребує теоретично-методичного аналізу й обґрунтування практичних заходів щодо зростання прибутковості, диверсифікації ризиків, підвищення стійкості за рахунок

виробництва з врахуванням природно-кліматичних особливостей, сезонності, доступу до кращих новітніх високопродуктивних технологій [11, с. 167].

Аналіз фінансових ресурсів дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, виявити сильні та слабкі сторони, а також розробити рекомендації щодо підвищення ефективності управління [2, с. 129].

Оцінка фінансового стану підприємства має велике значення у системі стратегічного менеджменту, адже дозволяє визначати основні показники, що характеризують ефективність ведення підприємством фінансово-господарської діяльності [13, с. 64].

Контроль фінансових ресурсів включає перевірку правильності використання коштів та досягнення поставлених фінансових цілей. Розробка фінансової стратегії дозволяє підприємству забезпечити стабільність фінансових потоків, оптимізувати структуру капіталу та мінімізувати фінансові ризики. Вибір стратегії залежить від цілей підприємства, його фінансових можливостей та ринкових умов [9, с. 181]. Оптимізація фінансових ресурсів включає використання сучасних фінансових інструментів, таких як лізинг, факторинг, інвестиційні фонди, що дозволяє залучати додаткові кошти для розвитку підприємства. Управління фінансовими ресурсами повинно передбачати заходи щодо мінімізації ризиків, пов'язаних із залученням позикових коштів, інвестиційними операціями, а також змінами в економічному середовищі [15, с. 15].

Практичні аспекти управління фінансовими ресурсами великих акціонерних товариств (АТ) в Україні є надзвичайно важливими для забезпечення їх фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Сучасні реалії українського бізнес-середовища, що включають вплив економічних криз, зміни в законодавстві та міжнародну

конкуренцію, змушують великі підприємства ефективно розподіляти та контролювати свої фінансові ресурси. У Табл. 3 наведено ключові аспекти управління фінансами в кількох великих акціонерних товариствах України, що ілюструють застосування фінансових стратегій, інструментів та підходів на практиці.

Таблиця 3

Практичні аспекти управління фінансовими ресурсами на прикладі великих акціонерних товариств України

№	Акціонерне товариство	Ключові аспекти управління	Джерела фінансування	Інструменти управління ризиками	Результати впровадження
1	ПАТ «Укрнафта»	Оптимізація витрат та інвестицій, покращення контролю за оборотними активами.	Власний капітал, залучені кредитні ресурси	Хеджування, страхування ризиків	Зменшення боргового навантаження, підвищення ліквідності
2	ПАТ «Мотор Січ»	Управління активами через диверсифікацію інвестицій у нові технології та розширення ринків збуту.	Власні кошти, доходи від міжнародних контрактів	Страховання кредитних ризиків	Зростання прибутковості, розширення виробничих потужностей
3	АТ «Київстар»	Оптимізація структури капіталу, вдосконалення грошових потоків за рахунок інноваційних технологій у фінансових процесах.	Реінвестування прибутку, кредитні лінії	Управління валютними ризиками, інвестування в нові ринки	Підвищення операційної ефективності, збільшення частки ринку
4	АТ «Миронівський хлібопродукт»	Диверсифікація джерел фінансування, зокрема випуск євробондів та залучення міжнародних інвестицій.	Міжнародні інвестиції, кредити міжнародних банків	Страховання інвестиційних ризиків, управління ліквідністю	Розширення географії експорту, покращення капіталізації

Джерело: побудовано авторами на основі [8, с. 93]

Аналіз практичних аспектів управління фінансовими ресурсами у великих акціонерних товариствах України показує, що ключові напрямки включають оптимізацію витрат, управління ризиками та ефективне використання джерел фінансування. Підприємства активно використовують як власні, так і позикові ресурси для забезпечення стабільного функціонування та розвитку. Впровадження стратегій щодо управління фінансовими ресурсами, таких як

хеджування, страхування та диверсифікація інвестицій, сприяє підвищенню фінансової стійкості та поліпшенню загальних фінансових результатів.

Формування фінансових ресурсів є одним із важливих елементів корпоративної діяльності, який визначає потенційні можливості розвитку підприємств і характеризує їх фінансовий стан [16, с. 19].

Управління фінансовими ресурсами є одним з найважливіших аспектів діяльності підприємства. Його ефективність залежить від правильного планування, аналізу та контролю фінансових потоків, а також від здатності підприємства адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Основним завданням управління фінансовими ресурсами є забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства шляхом оптимізації структури капіталу та використання сучасних фінансових інструментів [3, с. 123]. Перспективи підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами пов'язані з удосконаленням фінансової стратегії, раціональним використанням власних ресурсів та диверсифікацією джерел фінансування.

Висновки. Отже, управління фінансовими ресурсами підприємства є складним процесом, що вимагає застосування сучасних методів і інструментів. Важливою складовою є фінансовий аналіз, який дозволяє підприємству краще розуміти свою фінансову ситуацію та ефективно планувати майбутні витрати і доходи. Оптимізація витрат і впровадження ефективного управлінського обліку є ключовими факторами для підвищення фінансової стабільності і конкурентоспроможності підприємства. Рекомендується підприємствам постійно вдосконалювати свої фінансові стратегії та адаптувати їх до змінюваних економічних умов для забезпечення довгострокового успіху. Однозначний висновок, що зробили автори від час дослідження теоретичних джерел та практичних аспектів управління фінансовими ресурсами на прикладі великих акціонерних товариств України, полягає в тому, що в сучасних умовах великий негативний вплив на ефективність використання фінансових ресурсів мають фактори кризового стану економіки, що існують незалежно від дій підприємства.

Водночас підприємства мають внутрішні резерви підвищення ефективності їх використання, на яку вони

можуть впливати. До них належать , удосконалення системи розрахунків, використання тривалих господарських зв'язків. Стратегічним завданням на найближчу перспективу є вдосконалення системи фінансового забезпечення підприємств через поліпшення його структури. Прагнення до удосконалення методів управління фінансовими ресурсами, як правило, обумовлено двома підходами різних груп :власників та топ-менеджерів. Власники, як правило, орієнтуються на прибуток, реструктуризацію бізнесу та впровадження сучасних методів управління фінансовими ресурсами, В другій групі (топ-менеджери) переважає прагнення використовувати найбільш сучасні моделі та методи управління. Завдання фінансистів-теоретиків знаходяться на перетині взаємодії та взаємозалежності цих підходів.

У подальшому наукові інтереси авторів будуть спрямовані на дослідженні особливостей поведінки компаній щодо формування структури капіталу в довгостроковій перспективі. По-перше, ми виходимо з припущення, що фірми прагнуть збалансувати позиковий та власний капітал. Якщо борг складає значну частку в структурі капіталу, фірми нарощують власний капітал або за рахунок нерозподіленого прибутку, або через випуск акцій. Якщо коефіцієнт боргового навантаження низький, вони надають перевагу позиковому капіталу. Але підприємства ніколи в точності не досягають запланованого співвідношення власного і позикового капіталу. Оскільки процес корегування вимагає часу, він не усуває значних короткострокових коливань структури капіталу і частки зовнішніх джерел фінансування корпорацій. По-друге, багато компаній не надто серйозно відносяться до досягнення збалансованої чи запланованої структури капіталу. Якщо їм необхідно кошти, вони залучають кредитні ресурси, навіть тоді коли коефіцієнт боргового навантаження перевищує встановлений «запланований» рівень.

Література:

1. Бровко Л.І., Бровко Є.І., Крижановський О.О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 57-63.
2. Василішин С.І. Теоретико-практичні засади формування фінансових ресурсів у системі економічної безпеки аграрних підприємств. *Вісник ХНАУ*. 2018. № 1. С. 123-131.
3. Великих К.О. Окремі аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 5(2). С. 122-127.
4. Гайбура Ю.А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 14-21.
5. Герман М. Управління фінансовими ресурсами підприємства та їх вплив на його фінансовий стан. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 5. Том 1. С. 175-181.
6. Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. *Економічний вісник Переяслав Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди*. 2020. Випуск № 15/1. С. 195-201.
7. Гриценко Л.Л., Деркач Л.С. Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства. *Вісник Сумського державного університету*. 2021. № 2. С. 79-87.
8. Нечипоренко А.В., Рибалкіна А.О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>
9. Пилип'як О.В., Майор О.В., Попович Ю.Г. Теоретичні аспекти формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві в сучасних умовах. *Економіка і управління*. 2022. № 1. С. 88-95.
10. Ромашко О.М., Баріляк В.О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180-184.
11. Румик І., Пилипенко О. Управління фінансово-господарською діяльністю інтегрованих підприємств на інноваційних засадах. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. №2 (62). С. 166-175. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-166-175>
12. Тітенко З. М., Сукач І. П., Конончук Н. Л. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 13. С. 11-15.
13. Чумаченко О., Плетенецька С., Антоненко Т. Управління фінансовим станом підприємств у системі стратегічного менеджменту. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. №1 (73). С. 54-65. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-54-65>
14. Тохтамиш Т.О., Мірошніченко Я.М. Аналіз сучасного стану фінансових ресурсів підприємств України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 12(2). С. 29-33.
15. Східницька Г., Содома Р. Оптимізація процесу управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. 2018. № 25. С. 65-69.
16. Румик І., Плетенецька С., Царенок О. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств в умовах воєнного стану. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. №4 (72). С. 9-19. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-9-19>